



Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

21 aprilie 2015*

„Neîndeplinirea obligațiilor de către un stat membru — Taxa pe valoarea adăugată — A șasea directivă 77/388/CEE — Directiva 2006/112/CE — Articolul 132 alineatul (1) litera (a) și articolul 135 alineatul (1) litera (h) — Scutiri — Servicii poștale publice — Timbre poștale — Directiva 97/67/CE”

În cauza C-114/14,

având ca obiect o acțiune în constatarea neîndeplinirii obligațiilor formulată în temeiul articolului 258 TFUE, introdusă la 10 martie 2014,

Comisia Europeană, reprezentată de J. Enegren și de L. Lozano Palacios, în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

reclamantă,

împotriva

Regatului Suediei, reprezentat de U. Persson și de A. Falk, în calitate de agenți,

pârât,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul V. Skouris, președinte, domnul K. Lenaerts, vicepreședinte, domnii M. Ilešič, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, J.-C. Bonichot (raportor), S. Rodin și doamna K. Jürimäe, președinți de cameră, domnii A. Rosas, E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský și E. Levits, judecători,

avocat general: domnul M. Wathelet,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: suedeza.

Hotărâre

- 1 Prin cererea introductivă, Comisia Europeană solicită Curții să constate că, prin faptul că nu a scutit de taxa pe valoarea adăugată (denumită în continuare „TVA”) prestarea de servicii și livrarea de bunuri accesorii acestora, altele decât serviciile de transport de călători și serviciile de telecomunicații, efectuate de serviciile poștale publice, precum și livrarea la valoarea nominală de timbre poștale utilizate de serviciile poștale pe teritoriul național, Regatul Suediei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 132 alineatul (1) litera (a) și, respectiv, al articolului 135 alineatul (1) litera (h) din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (JO L 347, p. 1, Ediție specială, 09/vol. 3, p. 7).

Cadrul juridic

Directiva 2006/112

- 2 Titlul IX din Directiva 2006/112, intitulat „Scutiri”, cuprinde capitolul 2 privind „Scutiri pentru anumite activități de interes general”. Articolul 132, care figurează în acest titlu, prevede la alineatul (1) litera (a):

„Statele membre scutesc următoarele tranzacții:

- (a) prestarea de servicii și livrarea de bunuri accesorii acestora, altele decât serviciile de transport de călători și serviciile de telecomunicații, efectuate de către serviciile poștale publice;”.

- 3 Articolul 135 din Directiva 2006/112, care figurează în capitolul următor, intitulat „Scutiri pentru alte activități”, prevede la alineatul (1) litera (h):

„Statele membre scutesc următoarele operațiuni:

[...]

- (h) livrarea la valoarea nominală de timbre poștale utilizate de către serviciile poștale pe teritoriul lor, de timbre fiscale sau de alte timbre similare;”.

- 4 Dispozițiile menționate la punctele 2 și 3 din prezenta hotărâre sunt identice cu cele aplicabile anterior ale articolului 13 titlul A alineatul (1) litera (a) și titlul B litera (e) din A șasea directivă 77/388/CEE din 17 mai 1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată: baza unitară de evaluare (JO L 145, p. 1), pe care Directiva 2006/112 a abrogat-o și a înlocuit-o.

Directiva 97/67/CE

- 5 Directiva 97/67/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 decembrie 1997 privind normele comune pentru dezvoltarea pieței interne a serviciilor poștale ale Comunității și îmbunătățirea calității serviciului (JO 1998, L 15, p. 14, Ediție specială, 06/vol. 3, p. 12), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2002/39/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 iunie 2002 (JO L 176, p. 21, Ediție specială, 06/vol. 4, p. 178, denumită în continuare „Directiva 97/67”), stabilește, potrivit articolului 1, norme comune privind, *inter alia*, prestarea unui serviciu poștal universal în cadrul Comunității Europene și criteriile ce definesc serviciile susceptibile de a fi rezervate prestatorilor serviciului universal.

- 6 Articolul 3 alineatul (1) din Directiva 97/67 are următorul cuprins:

„Statele membre asigură că utilizatorii beneficiază de dreptul la un serviciu universal care implică prestarea permanentă a unui serviciu poștal de o calitate determinată în toate punctele de pe teritoriul lor la prețuri accesibile pentru toți utilizatorii.”

- 7 Articolul 4 din Directiva 97/67 prevede:

„Fiecare stat membru asigură că prestarea serviciului universal este garantată și notifică Comisiei măsurile adoptate pentru a îndeplini această obligație și, în special, identitatea prestatorului sau prestatorilor serviciului universal. Fiecare stat membru determină, în conformitate cu legislația comunitară, obligațiile și drepturile atribuite prestatorului sau prestatorilor serviciului universal și le publică.”

Procedura precontencioasă și procedura în fața Curții

- 8 La 10 aprilie 2006, Comisia a adresat Regatului Suediei o scrisoare de punere în întârziere în care îi reproșă neîndeplinirea obligațiilor care îi revin în temeiul articolului 13 titlul A alineatul (1) litera (a) și titlul B litera (e) din A șasea directivă 77/388, întrucât nu a scutit de TVA nici prestarea de servicii și livrarea de bunuri accesorii acestora, altele decât serviciile de transport de călători și serviciile de telecomunicații, efectuate de serviciile poștale publice, nici livrarea la valoarea nominală de timbre poștale utilizate de serviciile poștale pe teritoriul național.
- 9 Prin scrisoarea din 7 iunie 2006, autoritățile suedeze au răspuns la această scrisoare, contestând neîndeplinirea obligațiilor care le reveneau în temeiul celei de A șasea directive 77/388.
- 10 Prin scrisoarea din 18 iulie 2007, Comisia, considerând acest răspuns nesatisfăcător, a adresat Regatului Suediei un aviz motivat prin care îl invita să se conformeze obligațiilor care îi revin în termen de două luni de la primirea avizului.
- 11 Prin scrisoarea din 17 septembrie 2007, Regatul Suediei a răspuns la avizul motivat, susținând că scutirea prestărilor efectuate de serviciile poștale publice prevăzută de Directiva 2006/112, în aceleași condiții ca cele din A șasea directivă 77/388, nu era aplicabilă pe piața suedeză, întrucât astfel de servicii nu existau pe această piață.
- 12 Considerând nesatisfăcătoare poziția acestui stat membru, Comisia a decis să sesizeze Curtea cu prezenta acțiune.
- 13 Regatul Suediei a solicitat Curții, în temeiul articolului 16 al treilea paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, ca aceasta să se întrunească în Marea Cameră.

Cu privire la acțiune

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe transpunerea incorectă a articolului 132 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/112

Argumentele părților

- 14 Comisia susține că Regatul Suediei trebuie să scutească de TVA serviciile și livrarea de bunuri accesorii, altele decât serviciile de transport de călători și serviciile de telecomunicații, pe care trebuie să le furnizeze Posten AB în conformitate cu Directiva 97/67.

- 15 Comisia arată că serviciile furnizate de un prestator al serviciului universal în conformitate cu obligațiile care îi revin în temeiul articolelor 3-6 din Directiva 97/67 se încadrează în noțiunea „prestarea [...] efectuat[ă] de către serviciile poștale publice” în sensul articolului 132 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/112.
- 16 Comisia observă, în această privință, că Posten AB, societate de drept privat, a fost desemnată prestator al serviciului poștal universal în Suedia. În susținerea acestei afirmații, Comisia se întemeiază pe litigiul dintre Posten AB și administrația suedeză a poștei și telecomunicațiilor în legătură cu decizia acesteia din urmă de a asocia autorizației acordate Posten AB pentru exercitarea unei activități poștale anumite condiții privind desemnarea sa în calitate de prestator al serviciului universal. Potrivit Comisiei, reiese cu claritate din hotărârea pronunțată de Kammarrätten i Stockholm (Curtea de Apel administrativă din Stockholm) că, pe acest temei, operațiunile pe care le efectuează Posten AB se diferențiază de cele efectuate de alți operatori pe piața suedeză.
- 17 Potrivit Comisiei, Regatul Suediei ar avea obligația să pună în aplicare scutirea prevăzută la articolul 132 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/112, chiar dacă acest stat membru ar considera că poate să asigure mai bine neutralitatea fiscală prin alte modalități decât scutirea. Comisia se întemeiază în această privință pe Hotărârea Comisia/Spania (C-204/03, EU:C:2005:588, punctul 28).
- 18 Pe de altă parte, Comisia deduce din Hotărârea TNT Post UK (C-357/07, EU:C:2009:248) că scutirea de TVA în cauză nu ar încălca principiul neutralității fiscale.
- 19 În sfârșit, Comisia precizează că nicio denaturare a concurenței, dacă se presupune că există, nu poate exonera Regatul Suediei de obligația de a aplica scutirea prevăzută la articolul 132 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/112, care se diferențiază de alte dispoziții ale aceleiași directive prin caracterul său necondiționat. Comisia afirmă că, dimpotrivă, tocmai existența unei situații în care toate statele membre, cu excepția unuia dintre acestea, aplică respectiva scutire este potențial generatoare de denaturări ale concurenței pe piața internă.
- 20 Regatul Suediei susține, în schimb, că a scuti Posten AB de TVA în temeiul derogării prevăzute pentru serviciile poștale publice ar fi contrar Directivei 2006/112, dispozițiilor Tratatului FUE în materia concurenței, precum și obiectivelor Directivei 97/67.
- 21 În această privință, arată că în Suedia operează aproximativ 30 de întreprinderi, în condiții financiare identice, pe o piață poștală liberalizată de mult timp – chiar înainte de aderarea Regatului Suediei la Uniunea Europeană – care nu ar mai cuprinde un „serviciu poștal public”. În special, Posten AB nu ar primi o compensație din partea statului în temeiul obligațiilor sale de serviciu universal, astfel cum permite, de altfel, articolul 7 alineatul (1) a doua teză din Directiva 97/67.
- 22 Acest stat membru susține, în plus, că piața suedeză a serviciilor poștale se distinge de piața britanică examinată în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea TNT Post UK (C-357/07, EU:C:2009:248) prin faptul că, la data pronunțării acestei hotărâri, numeroase servicii publice poștale din cadrul Uniunii erau încredințate unor întreprinderi publice aflate în situație de monopol, în timp ce această situație nu s-ar mai regăsi din momentul în care articolul 7 alineatul (1) din Directiva 97/67 a pus capăt posibilității de a acorda drepturi exclusive sau speciale în acest sector.
- 23 În aceste condiții, Regatul Suediei apreciază că a scuti Posten AB de TVA ar însemna să i se acorde, în raport cu concurenții săi, un avantaj de competitivitate-preț artificial care poate ajunge până la nivelul cotei de TVA aplicabile, și anume 20 %, ceea ce ar reduce presiunea concurențială pe piața poștală în detrimentul consumatorului final. În plus, o astfel de scutire ar mări prețul prestărilor externalizate la care recurge Posten AB, întrucât aceasta nu ar mai putea să deducă TVA-ul în amonte asupra achizițiilor sale, ceea ce ar putea astfel să o conducă la reorganizarea activităților sale cu scopul de a efectua ea însăși mai multe prestări în intern.

- 24 Acest stat membru arată că, în fond, TVA-ul a fost prelevat asupra tuturor serviciilor poștale în Suedia începând cu anul 1993, fără ca acest sistem să fie contestat – cu excepția sectorului bancar/al asigurărilor, tocmai din cauza scutirii de TVA de care beneficiază, care îl împiedică să deducă TVA-ul în amonte asupra prestărilor de servicii poștale la care recurge.
- 25 În sfârșit, Regatul Suediei susține că prezenta cauză privește, cu titlu principal, funcționarea pieței poștale și că, pentru ca această piață să poată funcționa cât mai bine posibil, dispozițiile în materia scutirii de TVA nu ar fi necesare.

Apresiasi Curții

- 26 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că Regatul Suediei se întemeiază pe Directiva 97/67, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2008/6/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 februarie 2008 (JO L 52, p. 3). Totuși, această din urmă directivă nu intrase încă în vigoare la momentul expirării termenului stabilit în avizul motivat. În consecință, prezenta acțiune trebuie examinată în raport cu Directiva 97/67, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2002/39.
- 27 Este cert că Regatul Suediei consideră că, de când a pus capăt monopolului operatorului său istoric în anul 1993, pe teritoriul său nu mai există un „serviciu poștal public” în sensul Directivei 2006/112 și, prin urmare, nu mai există obligația de a scuti de TVA niciun prestator de servicii poștale. Acest stat membru a supus astfel la plata TVA-ului prestarea de servicii și livrarea de bunuri accesorii efectuate de toți prestatorii de servicii poștale.
- 28 În această privință, trebuie amintit că Curtea a statuat deja că expresia „servicii poștale publice”, utilizată la articolul 13 titlul A alineatul (1) litera (a) din A șasea directivă 77/388, ai cărei termeni sunt preluați în mod identic la articolul 132 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/112, trebuie interpretată în sensul că se referă la operatorii publici sau privați care se angajează să asigure într-un stat membru totalitatea sau o parte a „serviciului poștal universal”, în sensul Directivei 97/67 (a se vedea în acest sens Hotărârea TNT Post UK, C-357/07, EU:C:2009:248, punctul 40).
- 29 Or, nu se contestă că, la expirarea termenului stabilit în avizul motivat din 18 iulie 2007, Posten AB desemnase „prestatorul serviciului poștal universal” în Suedia, în sensul Directivei 97/67.
- 30 În plus, reiese din înscrisurile Regatului Suediei că, astfel cum prevede articolul 4 alineatul (2) din Directiva 97/67, legislația națională supune Posten AB unor obligații specifice care urmăresc să garanteze că aceasta asigură serviciul poștal universal în sensul acestei directive pe întreg teritoriul statului membru respectiv.
- 31 Rezultă că Posten AB, întrucât asigură în Suedia totalitatea sau o parte a „serviciului poștal universal”, în sensul Directivei 97/67, trebuie să fie calificată drept „serviciu poștal public”, în sensul articolului 132 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/112, și că, în consecință, prestarea de servicii și livrarea de bunuri accesorii acestora, altele decât serviciile de transport de călători și serviciile de telecomunicații, pe care această societate le efectuează în calitate de prestator al serviciului universal, trebuie să fie scutite de TVA.
- 32 Această concluzie nu poate fi repusă în discuție prin argumentul Regatului Suediei potrivit căruia principiul neutralității s-ar opune interpretării Directivei 2006/112 propuse de Comisie, în măsura în care situația de pe piața poștală din acest stat membru s-ar deosebi în mod semnificativ de cea examinată de Curte în Hotărârea TNT Post UK (C-357/07, EU:C:2009:248), în sensul că prestările efectuate de Posten AB nu sunt diferite de cele efectuate de alți operatori pe piața suedeză.

- 33 Astfel, reiese din cuprinsul punctelor 37-39 din Hotărârea TNT Post UK (C-357/07, EU:C:2009:248) că diferența între „serviciile poștale publice” și ceilalți operatori se referă nu la natura prestațiilor efectuate, ci la faptul că operatorii care asigură în întregime sau în parte serviciul poștal universal sunt supuși unui regim juridic specific care cuprinde obligații specifice. Or, reiese din cuprinsul punctului 30 din prezenta hotărâre că Posten AB este supusă efectiv unor astfel de obligații.
- 34 Concluzia la care se ajunge la punctul 31 din prezenta hotărâre nu este repusă în discuție nici de împrejurarea că Hotărârea TNT Post UK (C-357/07, EU:C:2009:248) a fost pronunțată ulterior datei expirării termenului de punere în conformitate a dreptului suedez, stabilit prin avizul motivat din 18 iulie 2007.
- 35 Într-adevăr, în cazul în care o obligație rezultă dintr-o interpretare a dreptului Uniunii efectuată de Curte, aceasta a precizat și a lămurit semnificația și domeniul de aplicare ale normei, astfel cum ar fi trebuit să fie înțeleasă și aplicată de la momentul intrării sale în vigoare, într-un mod în care se presupunea că, din acel moment, statele membre interpretau și aplicau dreptul Uniunii după cum rezultă din hotărârea, chiar ulterioară, a Curții. Situația este diferită numai în cazul în care Curtea, din motive de securitate juridică, a limitat în mod excepțional pentru trecut posibilitatea de a invoca dreptul astfel interpretat cu scopul de a repune în discuție raporturi juridice (a se vedea Hotărârea Denavit italiana, 61/79, EU:C:1980:100, punctele 16 și 17), ceea ce nu este cazul în Hotărârea TNT Post UK (C-357/07, EU:C:2009:248).
- 36 Prin urmare, trebuie reținut primul motiv invocat de Comisie în susținerea acțiunii formulate.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe transpunerea incorectă a articolului 135 alineatul (1) litera (h) din Directiva 2006/112

Argumentele părților

- 37 Comisia susține că Regatul Suediei trebuie să scutească de TVA livrarea la valoarea nominală de timbre poștale utilizate de serviciile poștale pe teritoriul național.
- 38 Comisia susține că timbrele poștale constituie un mijloc de plată a serviciilor poștale și că întinderea scutirii prevăzute pentru acestea ar trebui, în orice caz, să corespundă celei acordate scutirii prevăzute pentru serviciile poștale publice.
- 39 Regatul Suediei își însușește acest argument al Comisiei, însă din acesta concluzionează, în mod contrar concluziei Comisiei, că, întrucât serviciile poștale publice nu ar trebui să fie scutite de TVA, situația ar fi identică și pentru timbrele poștale.

Aprecierea Curții

- 40 Rezultă din însuși textul articolului 135 alineatul (1) litera (h) din Directiva 2006/112 că statele membre trebuie să scutească de TVA livrarea la valoarea nominală de timbre poștale utilizate de serviciile poștale pe teritoriul național.
- 41 Pe de o parte, rezultă din înscrisurile cuprinse în dosarul prezentat Curții că, la expirarea termenului stabilit în avizul motivat din 18 iulie 2007, legislația suedeză nu prevedea scutirea timbrelor poștale prevăzută la articolul 135 alineatul (1) litera (h) din Directiva 2006/112.
- 42 Pe de altă parte, în susținerea concluziilor sale prin care solicită respingerea motivului, Regatul Suediei se limitează să susțină, în esență, că livrarea la valoarea nominală de timbre poștale utilizate de serviciile poștale pe teritoriul național nu ar fi scutită de TVA ca urmare a supunerii la plata

TVA-ului a livrării de bunuri accesorii prestărilor efectuate de serviciile poștale publice, altele decât serviciile de telecomunicații și serviciile de transport de călători. Or, la punctele 26-32 din prezenta hotărâre s-a constatat că o astfel de supunere este contrară dispozițiilor articolului 132 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/112.

43 În aceste condiții, al doilea motiv trebuie de asemenea să fie admis.

44 Acțiunea introdusă de Comisie este, în consecință, fondată în totalitate.

45 Rezultă din ansamblul considerațiilor care precedă că, prin faptul că nu a scutit de TVA prestarea de servicii și livrarea de bunuri accesorii acestora, altele decât serviciile de transport de călători și serviciile de telecomunicații, efectuate de serviciile poștale publice, precum și livrarea la valoarea nominală de timbre poștale utilizate de serviciile poștale pe teritoriul național, Regatul Suediei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 132 alineatul (1) litera (a) și, respectiv, al articolului 135 alineatul (1) litera (h) din Directiva 2006/112.

Cu privire la cheltuielile de judecată

46 Potrivit articolului 138 din Regulamentul de procedură al Curții, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea Regatului Suediei la plata cheltuielilor de judecată, iar Regatul Suediei a căzut în pretenții, se impune obligarea acestuia la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară și hotărăște:

- 1) **Prin faptul că nu a scutit de taxa pe valoarea adăugată prestarea de servicii și livrarea de bunuri accesorii acestora, altele decât serviciile de transport de călători și serviciile de telecomunicații, efectuate de serviciile poștale publice, precum și livrarea la valoarea nominală de timbre poștale utilizate de serviciile poștale pe teritoriul național, Regatul Suediei nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 132 alineatul (1) litera (a) și, respectiv, al articolului 135 alineatul (1) litera (h) din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată.**
- 2) **Obligă Regatul Suediei la plata cheltuielilor de judecată.**

Semnături